

GEORGIAN MEDICAL NEWS

ISSN 1512-0112

№ 4 (313) Апрель 2021

ТБИЛИСИ - NEW YORK

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

Медицинские новости Грузии
საქართველოს სამედიცინო სიახლე

GEORGIAN MEDICAL NEWS

No 4 (313) 2021

Published in cooperation with and under the patronage
of the Tbilisi State Medical University

Издается в сотрудничестве и под патронажем
Тбилисского государственного медицинского университета

გამოიცემა თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტთან
თანამშრომლობითა და მისი პატრონაჟით

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
ТБИЛИСИ - НЬЮ-ЙОРК

GMN: Georgian Medical News is peer-reviewed, published monthly journal committed to promoting the science and art of medicine and the betterment of public health, published by the GMN Editorial Board and The International Academy of Sciences, Education, Industry and Arts (U.S.A.) since 1994. **GMN** carries original scientific articles on medicine, biology and pharmacy, which are of experimental, theoretical and practical character; publishes original research, reviews, commentaries, editorials, essays, medical news, and correspondence in English and Russian.

GMN is indexed in MEDLINE, SCOPUS, PubMed and VINITI Russian Academy of Sciences. The full text content is available through EBSCO databases.

GMN: Медицинские новости Грузии - ежемесячный рецензируемый научный журнал, издаётся Редакционной коллегией и Международной академией наук, образования, искусств и естествознания (IASEIA) США с 1994 года на русском и английском языках в целях поддержки медицинской науки и улучшения здравоохранения. В журнале публикуются оригинальные научные статьи в области медицины, биологии и фармации, статьи обзорного характера, научные сообщения, новости медицины и здравоохранения.

Журнал индексируется в MEDLINE, отражён в базе данных SCOPUS, PubMed и ВИНТИ РАН. Полнотекстовые статьи журнала доступны через БД EBSCO.

GMN: Georgian Medical News – საქართველოს სამედიცინო სიახლენი – არის ყოველთვიური სამეცნიერო სამედიცინო რეცენზირებადი ჟურნალი, გამოიცემა 1994 წლიდან, წარმოადგენს სარედაქციო კოლეგიისა და აშშ-ის მეცნიერების, განათლების, ინდუსტრიის, ხელოვნებისა და ბუნებისმეტყველების საერთაშორისო აკადემიის ერთობლივ გამოცემას. GMN-ში რუსულ და ინგლისურ ენებზე ქვეყნდება ექსპერიმენტული, თეორიული და პრაქტიკული ხასიათის ორიგინალური სამეცნიერო სტატიები მედიცინის, ბიოლოგიისა და ფარმაციის სფეროში, მიმოხილვითი ხასიათის სტატიები.

ჟურნალი ინდექსირებულია MEDLINE-ის საერთაშორისო სისტემაში, ასახულია SCOPUS-ის, PubMed-ის და ВИНТИ РАН-ის მონაცემთა ბაზებში. სტატიების სრული ტექსტი ხელმისაწვდომია EBSCO-ს მონაცემთა ბაზებშიდან.

МЕДИЦИНСКИЕ НОВОСТИ ГРУЗИИ

Ежемесячный совместный грузино-американский научный электронно-печатный журнал
Агентства медицинской информации Ассоциации деловой прессы Грузии,
Международной академии наук, индустрии, образования и искусств США.
Издается с 1994 г., распространяется в СНГ, ЕС и США

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

Николай Пирцхалаишвили

НАУЧНЫЙ РЕДАКТОР

Елене Гиоргадзе

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Нино Микаберидзе

НАУЧНО-РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Зураб Вадачкориа - председатель Научно-редакционного совета

Михаил Бахмутский (США), Александр Геннинг (Германия), Амиран Гамкрелидзе (Грузия),
Константин Кипиани (Грузия), Георгий Камкамидзе (Грузия),
Паата Куртанидзе (Грузия), Вахтанг Масхулия (Грузия),
Тенгиз Ризнис (США), Реваз Сепиашвили (Грузия), Дэвид Элуа (США)

НАУЧНО-РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Константин Кипиани - председатель Научно-редакционной коллегии

Архимандрит Адам - Вахтанг Ахаладзе, Амиран Антадзе, Нелли Антелава, Тенгиз Асатиани,
Гия Берадзе, Рима Бериашвили, Лео Бокерия, Отар Герзмава, Лиана Гогиашвили, Нодар Гогебашвили,
Николай Гонгадзе, Лия Дваладзе, Тамар Долиашвили, Манана Жвания, Тамар Зерекидзе,
Ирина Квачадзе, Нана Квирквелия, Зураб Кеванишвили, Гурам Кикнадзе, Димитрий
Кордзаиа, Теймураз Лежава, Нодар Ломидзе, Джанлуиджи Мелотти, Марина Мамаладзе,
Караман Пагава, Мамука Пирцхалаишвили, Анна Рехвиашвили, Мака Сологашвили, Рамаз Хецуриани,
Рудольф Хохенфеллнер, Кахабер Челидзе, Тинатин Чиковани, Арчил Чхотуа,
Рамаз Шенгелия, Кетеван Эбралидзе

Website:

www.geomednews.org

The International Academy of Sciences, Education, Industry & Arts. P.O.Box 390177,
Mountain View, CA, 94039-0177, USA. Tel/Fax: (650) 967-4733

Версия: печатная. **Цена:** свободная.

Условия подписки: подписка принимается на 6 и 12 месяцев.

По вопросам подписки обращаться по тел.: 293 66 78.

Контактный адрес: Грузия, 0177, Тбилиси, ул. Асатиани 7, IV этаж, комната 408
тел.: 995(32) 254 24 91, 5(55) 75 65 99

Fax: +995(32) 253 70 58, e-mail: ninomikaber@geomednews.com; nikopir@geomednews.com

По вопросам размещения рекламы обращаться по тел.: 5(99) 97 95 93

© 2001. Ассоциация деловой прессы Грузии

© 2001. The International Academy of Sciences,
Education, Industry & Arts (USA)

GEORGIAN MEDICAL NEWS

Monthly Georgia-US joint scientific journal published both in electronic and paper formats of the Agency of Medical Information of the Georgian Association of Business Press; International Academy of Sciences, Education, Industry and Arts (USA).
Published since 1994. Distributed in NIS, EU and USA.

EDITOR IN CHIEF

Nicholas Pirtskhalaishvili

SCIENTIFIC EDITOR

Elene Giorgadze

DEPUTY CHIEF EDITOR

Nino Mikaberidze

SCIENTIFIC EDITORIAL COUNCIL

Zurab Vadachkoria - Head of Editorial council

Michael Bakhmutsky (USA), Alexander Gënning (Germany),
Amiran Gamkrelidze (Georgia), David Elua (USA),
Konstantin Kipiani (Georgia), Giorgi Kamkamidze (Georgia), Paata Kurtanidze (Georgia),
Vakhtang Maskhulia (Georgia), Tengiz Riznis (USA), Revaz Sepiashvili (Georgia)

SCIENTIFIC EDITORIAL BOARD

Konstantin Kipiani - Head of Editorial board

Archimandrite Adam - Vakhtang Akhaladze, Amiran Antadze, Nelly Antelava,
Tengiz Asatiani, Gia Beradze, Rima Beriashvili, Leo Bokeria, Kakhaber Chelidze,
Tinatin Chikovani, Archil Chkhotua, Lia Dvaladze, Tamar Doliashvili, Ketevan Ebralidze,
Otar Gerzmava, Liana Gogiashvili, Nodar Gogebashvili, Nicholas Gongadze,
Rudolf Hohenfellner, Zurab Kevanishvili, Ramaz Khetsuriani, Guram Kiknadze,
Dimitri Kordzaia, Irina Kvachadze, Nana Kvirkvelia, Teymuraz Lezhava, Nodar Lomidze, Marina
Mamaladze, Gianluigi Melotti, Kharaman Pagava, Mamuka Pirtskhalaishvili,
Anna Rekhviashvili, Maka Sologhashvili, Ramaz Shengelia, Tamar Zerekidze, Manana Zhvania

CONTACT ADDRESS IN TBILISI

GMN Editorial Board
7 Asatiani Street, 4th Floor
Tbilisi, Georgia 0177

Phone: 995 (32) 254-24-91
995 (32) 253-70-58
Fax: 995 (32) 253-70-58

CONTACT ADDRESS IN NEW YORK

NINITEX INTERNATIONAL, INC.
3 PINE DRIVE SOUTH
ROSLYN, NY 11576 U.S.A.

Phone: +1 (917) 327-7732

WEBSITE

www.geomednews.org

К СВЕДЕНИЮ АВТОРОВ!

При направлении статьи в редакцию необходимо соблюдать следующие правила:

1. Статья должна быть представлена в двух экземплярах, на русском или английском языках, напечатанная через **полтора интервала на одной стороне стандартного листа с шириной левого поля в три сантиметра**. Используемый компьютерный шрифт для текста на русском и английском языках - **Times New Roman (Кириллица)**, для текста на грузинском языке следует использовать **AcadNusx**. Размер шрифта - **12**. К рукописи, напечатанной на компьютере, должен быть приложен CD со статьей.

2. Размер статьи должен быть не менее десяти и не более двадцати страниц машинописи, включая указатель литературы и резюме на английском, русском и грузинском языках.

3. В статье должны быть освещены актуальность данного материала, методы и результаты исследования и их обсуждение.

При представлении в печать научных экспериментальных работ авторы должны указывать вид и количество экспериментальных животных, применявшиеся методы обезболивания и усыпления (в ходе острых опытов).

4. К статье должны быть приложены краткое (на полстраницы) резюме на английском, русском и грузинском языках (включающее следующие разделы: цель исследования, материал и методы, результаты и заключение) и список ключевых слов (key words).

5. Таблицы необходимо представлять в печатной форме. Фотокопии не принимаются. **Все цифровые, итоговые и процентные данные в таблицах должны соответствовать таковым в тексте статьи**. Таблицы и графики должны быть озаглавлены.

6. Фотографии должны быть контрастными, фотокопии с рентгенограмм - в позитивном изображении. Рисунки, чертежи и диаграммы следует озаглавить, пронумеровать и вставить в соответствующее место текста **в tiff формате**.

В подписях к микрофотографиям следует указывать степень увеличения через окуляр или объектив и метод окраски или импрегнации срезов.

7. Фамилии отечественных авторов приводятся в оригинальной транскрипции.

8. При оформлении и направлении статей в журнал МНГ просим авторов соблюдать правила, изложенные в «Единых требованиях к рукописям, представляемым в биомедицинские журналы», принятых Международным комитетом редакторов медицинских журналов - <http://www.spinesurgery.ru/files/publish.pdf> и http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html В конце каждой оригинальной статьи приводится библиографический список. В список литературы включаются все материалы, на которые имеются ссылки в тексте. Список составляется в алфавитном порядке и нумеруется. Литературный источник приводится на языке оригинала. В списке литературы сначала приводятся работы, написанные знаками грузинского алфавита, затем кириллицей и латиницей. Ссылки на цитируемые работы в тексте статьи даются в квадратных скобках в виде номера, соответствующего номеру данной работы в списке литературы. Большинство цитированных источников должны быть за последние 5-7 лет.

9. Для получения права на публикацию статья должна иметь от руководителя работы или учреждения визу и сопроводительное отношение, написанные или напечатанные на бланке и заверенные подписью и печатью.

10. В конце статьи должны быть подписи всех авторов, полностью приведены их фамилии, имена и отчества, указаны служебный и домашний номера телефонов и адреса или иные координаты. Количество авторов (соавторов) не должно превышать пяти человек.

11. Редакция оставляет за собой право сокращать и исправлять статьи. Корректур авторам не высылаются, вся работа и сверка проводится по авторскому оригиналу.

12. Недопустимо направление в редакцию работ, представленных к печати в иных издательствах или опубликованных в других изданиях.

При нарушении указанных правил статьи не рассматриваются.

REQUIREMENTS

Please note, materials submitted to the Editorial Office Staff are supposed to meet the following requirements:

1. Articles must be provided with a double copy, in English or Russian languages and typed or computer-printed on a single side of standard typing paper, with the left margin of 3 centimeters width, and 1.5 spacing between the lines, typeface - **Times New Roman (Cyrillic)**, print size - 12 (referring to Georgian and Russian materials). With computer-printed texts please enclose a CD carrying the same file titled with Latin symbols.

2. Size of the article, including index and resume in English, Russian and Georgian languages must be at least 10 pages and not exceed the limit of 20 pages of typed or computer-printed text.

3. Submitted material must include a coverage of a topical subject, research methods, results, and review.

Authors of the scientific-research works must indicate the number of experimental biological species drawn in, list the employed methods of anesthetization and soporific means used during acute tests.

4. Articles must have a short (half page) abstract in English, Russian and Georgian (including the following sections: aim of study, material and methods, results and conclusions) and a list of key words.

5. Tables must be presented in an original typed or computer-printed form, instead of a photocopied version. **Numbers, totals, percentile data on the tables must coincide with those in the texts of the articles.** Tables and graphs must be headed.

6. Photographs are required to be contrasted and must be submitted with doubles. Please number each photograph with a pencil on its back, indicate author's name, title of the article (short version), and mark out its top and bottom parts. Drawings must be accurate, drafts and diagrams drawn in Indian ink (or black ink). Photocopies of the X-ray photographs must be presented in a positive image in **tiff format**.

Accurately numbered subtitles for each illustration must be listed on a separate sheet of paper. In the subtitles for the microphotographs please indicate the ocular and objective lens magnification power, method of coloring or impregnation of the microscopic sections (preparations).

7. Please indicate last names, first and middle initials of the native authors, present names and initials of the foreign authors in the transcription of the original language, enclose in parenthesis corresponding number under which the author is listed in the reference materials.

8. Please follow guidance offered to authors by The International Committee of Medical Journal Editors guidance in its Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals publication available online at: http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html
http://www.icmje.org/urm_full.pdf

In GMN style for each work cited in the text, a bibliographic reference is given, and this is located at the end of the article under the title "References". All references cited in the text must be listed. The list of references should be arranged alphabetically and then numbered. References are numbered in the text [numbers in square brackets] and in the reference list and numbers are repeated throughout the text as needed. The bibliographic description is given in the language of publication (citations in Georgian script are followed by Cyrillic and Latin).

9. To obtain the rights of publication articles must be accompanied by a visa from the project instructor or the establishment, where the work has been performed, and a reference letter, both written or typed on a special signed form, certified by a stamp or a seal.

10. Articles must be signed by all of the authors at the end, and they must be provided with a list of full names, office and home phone numbers and addresses or other non-office locations where the authors could be reached. The number of the authors (co-authors) must not exceed the limit of 5 people.

11. Editorial Staff reserves the rights to cut down in size and correct the articles. Proof-sheets are not sent out to the authors. The entire editorial and collation work is performed according to the author's original text.

12. Sending in the works that have already been assigned to the press by other Editorial Staffs or have been printed by other publishers is not permissible.

**Articles that Fail to Meet the Aforementioned
Requirements are not Assigned to be Reviewed.**

ავტორთა საქურაღებოლ!

რედაქციაში სტატიის წარმოდგენისას საჭიროა დაიცვათ შემდეგი წესები:

1. სტატია უნდა წარმოადგინოთ 2 ცალად, რუსულ ან ინგლისურ ენებზე დაბეჭდილი სტანდარტული ფურცლის 1 გვერდზე, 3 სმ სიგანის მარცხენა ველისა და სტრიქონებს შორის 1,5 ინტერვალის დაცვით. გამოყენებული კომპიუტერული შრიფტი რუსულ და ინგლისურენოვან ტექსტებში - **Times New Roman (Кириллица)**, ხოლო ქართულენოვან ტექსტში საჭიროა გამოვიყენოთ **AcadNusx**. შრიფტის ზომა – 12. სტატიას თან უნდა ახლდეს CD სტატიით.

2. სტატიის მოცულობა არ უნდა შეადგენდეს 10 გვერდზე ნაკლებს და 20 გვერდზე მეტს ლიტერატურის სიის და რეზიუმეების (ინგლისურ, რუსულ და ქართულ ენებზე) ჩათვლით.

3. სტატიაში საჭიროა გაშუქდეს: საკითხის აქტუალობა; კვლევის მიზანი; საკვლევი მასალა და გამოყენებული მეთოდები; მიღებული შედეგები და მათი განსჯა. ექსპერიმენტული ხასიათის სტატიების წარმოდგენისას ავტორებმა უნდა მიუთითონ საექსპერიმენტო ცხოველების სახეობა და რაოდენობა; გაუტკივარებისა და დაძინების მეთოდები (მწვავე ცდების პირობებში).

4. სტატიას თან უნდა ახლდეს რეზიუმე ინგლისურ, რუსულ და ქართულ ენებზე არანაკლებ ნახევარი გვერდის მოცულობისა (სათაურის, ავტორების, დაწესებულების მითითებით და უნდა შეიცავდეს შემდეგ განყოფილებებს: მიზანი, მასალა და მეთოდები, შედეგები და დასკვნები; ტექსტუალური ნაწილი არ უნდა იყოს 15 სტრიქონზე ნაკლები) და საკვანძო სიტყვების ჩამონათვალი (key words).

5. ცხრილები საჭიროა წარმოადგინოთ ნაბეჭდი სახით. ყველა ციფრული, შემაჯამებელი და პროცენტული მონაცემები უნდა შეესაბამებოდეს ტექსტში მოყვანილს.

6. ფოტოსურათები უნდა იყოს კონტრასტული; სურათები, ნახაზები, დიაგრამები - დასათაურებული, დანომრილი და სათანადო ადგილას ჩასმული. რენტგენოგრაფიების ფოტოასლები წარმოადგინეთ პოზიტიური გამოსახულებით **tiff** ფორმატში. მიკროფოტოსურათების წარწერებში საჭიროა მიუთითოთ ოკულარის ან ობიექტივის საშუალებით გადიდების ხარისხი, ანათალების შედეგების ან იმპრეგნაციის მეთოდი და აღნიშნოთ სურათის ზედა და ქვედა ნაწილები.

7. სამამულო ავტორების გვარები სტატიაში აღინიშნება ინიციალების თანდართვით, უცხოურისა – უცხოური ტრანსკრიპციით.

8. სტატიას თან უნდა ახლდეს ავტორის მიერ გამოყენებული სამამულო და უცხოური შრომების ბიბლიოგრაფიული სია (ბოლო 5-8 წლის სიღრმით). ანბანური წყობით წარმოდგენილ ბიბლიოგრაფიულ სიაში მიუთითეთ ჯერ სამამულო, შემდეგ უცხოელი ავტორები (გვარი, ინიციალები, სტატიის სათაური, ჟურნალის დასახელება, გამოცემის ადგილი, წელი, ჟურნალის №, პირველი და ბოლო გვერდები). მონოგრაფიის შემთხვევაში მიუთითეთ გამოცემის წელი, ადგილი და გვერდების საერთო რაოდენობა. ტექსტში კვადრატულ ფხიხლებში უნდა მიუთითოთ ავტორის შესაბამისი N ლიტერატურის სიის მიხედვით. მიზანშეწონილია, რომ ციტირებული წყაროების უმეტესი ნაწილი იყოს 5-6 წლის სიღრმის.

9. სტატიას თან უნდა ახლდეს: ა) დაწესებულების ან სამეცნიერო ხელმძღვანელის წარდგინება, დამოწმებული ხელმოწერითა და ბეჭდით; ბ) დარგის სპეციალისტის დამოწმებული რეცენზია, რომელშიც მითითებული იქნება საკითხის აქტუალობა, მასალის საკმაობა, მეთოდის სანდოობა, შედეგების სამეცნიერო-პრაქტიკული მნიშვნელობა.

10. სტატიის ბოლოს საჭიროა ყველა ავტორის ხელმოწერა, რომელთა რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს 5-ს.

11. რედაქცია იტოვებს უფლებას შეასწოროს სტატია. ტექსტზე მუშაობა და შეჯერება ხდება საავტორო ორიგინალის მიხედვით.

12. დაუშვებელია რედაქციაში ისეთი სტატიის წარდგენა, რომელიც დასაბეჭდად წარდგენილი იყო სხვა რედაქციაში ან გამოქვეყნებული იყო სხვა გამოცემებში.

აღნიშნული წესების დარღვევის შემთხვევაში სტატიები არ განიხილება.

Содержание:

Rahardjo H.E., Ückert S., Maerker V., Bannowsky A., Kuczyk M.A., Kedia G.T. STIMULATION OF THE CYCLIC AMP/GMP SIGNALLING ENHANCES THE RELAXATION OF ISOLATED HUMAN DETRUSOR SMOOTH MUSCLE ACHIEVED BY PHOSPHODIESTERASE INHIBITORS	7
Styopushkin S., Chaikovskiy V., Chernylovskiy V., Sokolenko R., Bondarenko D. POSTOPERATIVE HEMORRHAGE AS A COMPLICATION OF A PARTIAL NEPHRECTOMY: FREQUENCY, FEATURES AND MANAGEMENT.....	12
Бурьянов А.А., Лыходий В.В., Задниченко М.А., Соболевский Ю.Л., Пшеничный Т.Е. КЛИНИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ ХИРУРГИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ ПАЦИЕНТОВ С ДЕГЕНЕРАТИВНЫМИ ПОВРЕЖДЕНИЯМИ КОРНЯ МЕДИАЛЬНОГО МЕНИСКА	20
Чернооков А.И., Рамишвили В.Ш., Долгов С.И., Николаев А.М., Атаян А.А., Белых Е.Н. СОВРЕМЕННАЯ СТРАТЕГИЯ ЛЕЧЕНИЯ БОЛЬНЫХ С РЕЦИДИВАМИ ВАРИКОЗНОЙ БОЛЕЗНИ ПОСЛЕ ЭНДОВАЗАЛЬНЫХ ВМЕШАТЕЛЬСТВ.....	26
Babaskin D., Litvinova T., Babaskina L., Krylova O., Savinova O., Winter E. EFFECT OF ELECTRO- AND ULTRAPHONOPHORESIS OF THE PHYTOCOMPLEX ON MICROCIRCULATORY AND BIOCHEMICAL PARAMETERS IN PATIENTS WITH KNEE JOINT OSTEOARTHRITIS	34
Japaridze Sh., Lomidze L., Nakhutsrishvili I., Davituliani V., Kekelidze I. APPLICATION OF ANTIBIOTIC-CONTAINING EAR DROPS IN TREATMENT OF ACUTE OTITIS MEDIA.....	41
Sevbitov A., Emelina E., Khvatov I., Emelina G., Timoshin A., Yablokova N. EFFECT OF SMOKING STEAM COCKTAILS ON THE HARD TISSUES OF THE ORAL CAVITY	44
Borysenko A., Dudnikova M. CLINICAL RATIONALE OF CHOOSING A TOOTH-BLEACHING AGENT	48
Kladnichkin I., Ivanov S., Bekreev V., Salata A., Trufanov V. METHODOLOGY FOR CONSISTENT COPYING OF THE OVERDENTURE RESTORATION PARAMETERS FOR DENTAL IMPLANT PROSTHESIS IN THE TREATMENT OF TOTAL EDENTIA.....	51
Гоциридзе К.Э., Кинтрая Н.П., Гогия Т.Э., Надареишвили Л.Н. ИММУННЫЕ НАРУШЕНИЯ И ИХ РОЛЬ В ПРЕРЫВАНИИ БЕРЕМЕННОСТИ.....	57
Sirko A., Mizyakina K., Chekha K. POST-TRAUMATIC HEADACHE. CURRENT VIEWS ON PATHOPHYSIOLOGICAL MECHANISMS OF DEVELOPMENT AND CLINICAL SPECIFICS (REVIEW)	60
Fedorenko S., Onopriienko I., Vitomskiy V., Vitomska M., Kovelska A. INFLUENCE OF A PSYCHOTYPE OF A PATIENT WITH MUSCULOSKELETAL DISORDER ON THE DEGREE OF WORK DISABILITY.....	66
Krylov A., Khorobrykh T., Petrovskaya A., Khmyrova S., Agadzhanov V., Khusainova N. ROLE OF THROMBODYNAMICS GLOBAL COAGULATION TEST IN IMPROVING TREATMENT RESULTS IN PATIENTS WITH CORONAVIRUS INFECTION AT A COVID-19 HOSPITAL	72
Petrov V., Molozhavenko E., Ivashina E., Sozonov A., Baksheev E. LASER THERMAL ABLATION OF BENIGN THYROID NODULES AS AN EFFECTIVE, SAFE AND MINIMALLY INVASIVE METHOD FOR TREATING NODULAR GOITER (REVIEW)	79
Gavrtsyuk V., Merenkova I., Vlasova N., Vychenko O. CLINICAL FACTORS ASSOCIATED WITH THE RISK OF PULMONARY SARCOIDOSIS RELAPSE	84
Дорош Д.Н., Лядова Т.И., Волобуева О.В., Попов Н.Н., Сорокина О.Г., Огнивенко Е.В. КЛИНИКО-ИММУНОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ГЕРПЕСВИРУСНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ НА ФОНЕ ВИЧ.....	89

Ivakhniuk T., Ivakhniuk Yu. INTESTINAL MICROBIOTA IN ALZHEIMER'S DISEASE	94
Lazashvili T., Silagadze T., Kapetivadze V., Tabukashvili R., Maglapheridze Z., Kuparadze M. ACTION OF SIMVASTATIN IN IMPROVING COGNITIVE FUNCTIONS IN VASCULAR DEMENTIA.....	98
Kolinko L., Shlykova O., Izmailova O., Vesnina L., Kaidashev I. SIRT1 CONTRIBUTES TO POLARIZATION OF PERIPHERAL BLOOD MONOCYTES BY INCREASING STAT6 EXPRESSION IN YOUNG PEOPLE WITH OVERWEIGHT AND LOW-RISK OBESITY	102
Акимов М.А., Политова А.С., Пекарский С.П., Коваленко В.В., Телефонко Б.М. ПСИХИЧЕСКОЕ РАССТРОЙСТВО КАК ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ КРИТЕРИЙ ОГРАНИЧЕННОЙ ВМЕНЯЕМОСТИ	113
Жармаханова Г.М., Сырлыбаева Л.М., Кононец В.И., Нурбаулина Э.Б., Байкадамова Л.И. МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ МЕТИЛМАЛОНОВОЙ АЦИДУРИИ (ОБЗОР)	118
Zhvania M., Kvezereli-Kopadze M., Kutubidze T., Kapanadze N., Gordeladze M., Iakobashvili A., Nakhutsrishvili E. COVID-19 AND CHILDREN: COMPLICATIONS AND LATE OUTCOMES.....	124
Tukhtiyeva N., Dossanov B., Sakalouski A., Syzdykbayev M., Zhunussov Y. METHODS OF TREATMENT OF LEGG - CALVÉ - PERTHES DISEASE (REVIEW)	127
Shengelia M., Burjanadze G., Koshoridze M., Kuchukashvili Z., Koshoridze N. STRESS-AFFECTED Akt/mTOR PATHWAY UPREGULATED BY LONG-TERM CREATINE INTRAPERITONEAL ADMINISTRATION.....	134
Morar I., Ivashchuk A., Bodyaka V., Domanchuk T., Antoniv A. FEATURES OF GRANULATION TISSUE MORPHOLOGY AROUND THE NET ALLOTRANSPLANT WHEN APPLYING POSTOPERATIVE RADIATION THERAPY	139
Харисова Н.М., Смирнова Л.М., Кузьмин А.Ф., Рыспаева Г.К., Лепесбаева Г.А. ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЕПРОДУКТИВНОЙ СИСТЕМЫ ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ГЕНЕТИЧЕСКИ МОДИФИЦИРОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ (ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ).....	146
Nikolaishvili M., Nanobashvili Z., Mitagvaria N. RADON HORMESIS IN EPILEPTIC PATHOGENESIS AND PREDICTORS OF OXIDATIVE STRESS.....	152
Ходели Н.Г., Чхаидзе З.А., Шенгелия О.С., Сонгулашвили Д.П., Инаури Н.А. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПЕРФУЗИОННОГО ПОТОКА НАСОСОВ КРОВИ.....	158
Гнатюк М.С., Татарчук Л.В., Крицак М.Ю., Коноваленко С.О., Слабый О.Б., Монастырская Н.Я. МОРФОМЕТРИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ОСОБЕННОСТЕЙ РЕМОДЕЛИРОВАНИЯ КРОВЕНОСНЫХ СОСУДОВ СЕМЕННИКОВ ПРИ АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИИ В МАЛОМ КРУГЕ КРОВООБРАЩЕНИЯ В ЭКСПЕРИМЕНТЕ	163
Goncharuk O., Savosko S., Petriv T., Medvediev V., Tymbaliuk V. QUANTITATIVE HISTOLOGICAL ASSESSMENT OF SKELETAL MUSCLE HYPOTROPHY AFTER NEUROTOMY AND SCIATIC NERVE REPAIR IN RATS	169
Sharashenidze T., Shvelidze Kh., Tsimakuridze M., Turabelidze-Robaqidze S., Buleishvili M., Sanikidze T. ROLE OF β -ADRENOCEPTORS IN REGULATION OF ERYTHROCYTES' RHEOLOGICAL FUNCTIONS (REVIEW)	173
Afanasieva M., Stoianov M., Kuli-Ivanchenko K., Ivanchenko A., Shotova-Nikolenko A. VACCINATION: STATE-IMPLEMENTED MEDICO-SOCIAL AND LEGAL MEASURES.....	176
Булеца С.Б., Заборовский В.В., Менджул М.В., Пирого И.С., Тымчак В.В., Стойка А.В. ПРАВОВАЯ ЗАЩИТА И ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ВИРТУАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ В МЕДИЦИНЕ	180
Осмолян В.А., Домбровская Е.Н., Хорошенко О.В. УЧАСТИЕ ВРАЧА В ДОПРОСЕ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНЕГО ЛИЦА КАК ОБЯЗАТЕЛЬНАЯ ПРАВОВАЯ НОРМА В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ	186

го среднего отита в сочетании с монотерапией или системными антибиотиками. В исследовании приняли участие 250 пациентов в возрасте от 2 до 64 лет. Данные пациента являются анонимными. Большинство пациентов (n=125) диагностированы со средним гнойным отитом, 20 – со средним серозным отитом, 78 с наружным диффузным отитом,

27 - с наружным ограниченным отитом. Результаты исследования показали, что лечение среднего и наружного отита с использованием местных капель уха и носа улучшает состояние пациентов с 3 дня, что проявляется в облегчении боли, уменьшении или полном прекращении выделений из уха и потребления системных антибиотиков.

რეზიუმე

ანტიბიოტიკის შემცველი ყურის წვეთების გამოყენება მწვავე ოტიტის მკურნალობაში

¹შ.ჯაფარიძე, ¹ლ.ლომიძე, ²ი.ნახუცრიშვილი, ²ვ.დავითიანი, ²ი.კეკელიძე

¹ყელ-ყურ-ცხვირის ეროვნული ცენტრი, ჯაფარიძე-ქვეანიშვილის კლინიკა, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის ყელ-ყურ-ცხვირის დეპარტამენტი, საქართველო

კვლევაში მონაწილეობა მიიღო 2-64 წლების 250 პაციენტმა. 125 პაციენტს, ანუ გამოკვლეულთა უმრავლესობას, აღენიშნებოდა შუა ჩირქოვანი ოტიტი, 20-ს – შუა სერეტიორული ოტიტი, 78-ს – გარეთა დიფუზური ოტიტი, ხოლო 27-ს – გარეთა შემოფარგლული ოტიტი. კვლევის მიზანს წარმოადგენდა მწვავე ოტიტების მკურნალობაში ანტიბიოტიკების შემცველი ყურის წვეთების ეფექტურობის განსაზღვრა. კვლევაში დაადასტურა, რომ შუა და გარეთა ოტიტის მკურნალობა ყურის და ცხვირის ადგილობრივი

მოქმედების მედიკამენტების გამოყენებით პაციენტთა დიდ პროცენტში მდგომარეობის მნიშვნელოვანი გაუმჯობესების ან სრული განკურნების საშუალებას იძლევა მიღწეული. დადებითი ეფექტი შეიმჩნევა მკურნალობის დაწყებიდან მესამე დღეს, რაც გამოიხატება ყურიდან გამონადენის შემცირებაში ან სრულ შეწყვეტაში, ტკივილის ანულირებაში. ლოკალური მკურნალობა ამცირებს ზოგადი მოქმედების ანტიბიოტიკთა სისტემური გამოყენების საჭიროებას.

EFFECT OF SMOKING STEAM COCKTAILS ON THE HARD TISSUES OF THE ORAL CAVITY

¹Sevbitov A., ¹Emelina E., ¹Khvatov I., ²Emelina G., ¹Timoshin A., ¹Yablokova N.

¹I.M. Sechenov First Moscow State Medical University (Sechenov University); ²Penza State University, Penza, Russia

Smoking tobacco is one of the most common harmful habits of a person. statistics of recent years indicate an increase in the number of smokers, including women and the younger generation.

In the modern world, the problem of studying the impact of smoking steam cocktails on human health, as well as the development of methods for preventing diseases that were caused by the action of this habit, is one of the main directions of health protection development, both in Russia and around the world.

It is known that smoking steam cocktails has a multi-component effect on human health. Due to the general resorptive, toxic, carcinogenic effects [2]. The oral mucosa and periodontal tissue are the first gateways to tobacco smoke.

The earliest manifestations that can be detected in tobacco-dependent individuals are changes in the oral mucosa and small salivary glands. The resulting pathological processes in the oral cavity are of both theoretical and practical interest [6,7].

Tobacco smoke affects the epithelial cells of the oral mucosa, which leads to an increase in the rate of death of surface epithelial cells, as well as the presence of keratinization foci and an increase in the manifestations of fibrosis in the submucosal

layer, this is proved by studies of various authors [9,13]. As a result, pathogenic microflora penetrates into the tissues, and its reproduction occurs much faster [11,13]. Chronic stomatitis and cheilitis of smokers are manifestations of the influence of smoking on the oral mucosa. These diseases are characterized by swelling, but in this case it is absent. With a long course of the disease, the color of the mucosa changes to bluish-brown, and in the absence of treatment, focal atrophy can be detected.

It was found that oral candidiasis and tobacco smoking with the help of steam cocktails are interrelated [1,4,8]. The fact that the intensity of smoking contributes to the development of acute candidiasis, as well as increases the growth of fungal flora, has been proven experimentally and clinically [5,12]. It is also proved that fungi of the genus Candida play a role in the development and aggravation of malignancy processes, which is clinically confirmed by frequent cases of a combination of oncological diseases and candida infection [4]. It was found that as a result of tobacco smoking, the phagocytic activity of leukocytes and macrophages decreases. The amount of conditionally pathogenic microflora increases, which leads to a violation of non-specific immunity [10].

Table. Assessment of motivation to quit smoking

Question	Answers
1. Would you quit smoking if it was easy?	Definitely not
	Probably not
	Maybe yes
	Most likely yes
	Definitely yes
2. How much do you want to quit smoking?	I don't want to at all
	Weak desire
	In the middle degree
	A strong desire
	Definitely want to quit smoking

When studying the etiological factors of the development of diseases of the tongue, not the last role of smoking of steam cocktails has been established [5]. Long-term tobacco use leads to hypertrophic changes in the filiform papillae of the tongue and discoloration. Subjectively, patients report a decrease or change in taste [3].

The aim of the research was to study the impact of smoking steam cocktails on dental status.

Material and methods. This work was done at Sechenov University with supported by the “Russian Academic Excellence Project 5-100”.

The study of dental status was carried out by a detailed survey and clinical examination of patients. As a result of the survey, general somatic complaints and smoking experience were found out. According to the patient, the data was recorded in questionnaires.

In the course of a detailed survey of patients, the subjective state of the oral cavity was determined, namely, the presence of dryness of the oral cavity, unpleasant smell, burning sensation, pain in the tongue, impaired taste sensations, and whether there was a metallic taste.

During the external examination, the symmetry of the face, the condition of the skin, the presence of pathological elements, skin color, and the presence of pathological changes were determined. After visual examination, palpation of the lymph nodes of the maxillofacial region was performed. Also, in order to assess the degree of mouth opening, a study of the temporomandibular joint was performed. The state of the parotid salivary glands was examined by palpation: size, consistency, soreness. An examination of the red border of the lips was carried out, with the help of which the presence of rashes, dryness, hyperkeratosis was revealed.

During visual examination, the depth of the vestibule of the oral cavity, the condition of the frenulum of the upper and lower lips, their attachment point and length were assessed. Analyzed the color of the oral mucosa, the presence of edema, hyperemia of the mucous membranes. On the mucous membrane of the cheeks, the presence of chronic injuries, dental prints was determined, and the condition of the excretory ducts of the parotid salivary glands was also examined. When examining the tongue, the condition of the papillae, color, presence of injuries were noted, and the size was determined.

Further, an examination of the dentition was carried out. The color, shine, condition of the surfaces of the teeth were visually assessed, carious and non-carious lesions, fillings, restorations, the presence of three, diastemas, dentures, the presence of supragingival and subgingival dental plaque, smoker's plaque and

tooth mobility were detected. The examination results were entered into the dental formula. The intensity of dental caries was determined by the sum of carious, filled and removed permanent teeth in the subject - the DMF index.

After the examination, a survey of patients who use steam cocktails was conducted on the topic: “Assessment of motivation to quit smoking” (Table).

Results and discussion. As a result of the conducted studies, 30 patients were comprehensively examined.

The question: “Would you quit smoking if it was easy?” was answered

- “Definitely not” - 11 (36.7%)
- “Probably not” - 8 (26.7%)
- “Maybe yes” - 7 (23.3%)
- “Most likely yes” - 2 (6.6%)
- “Definitely Yes” - 2 (6.6%) (Fig. 1).

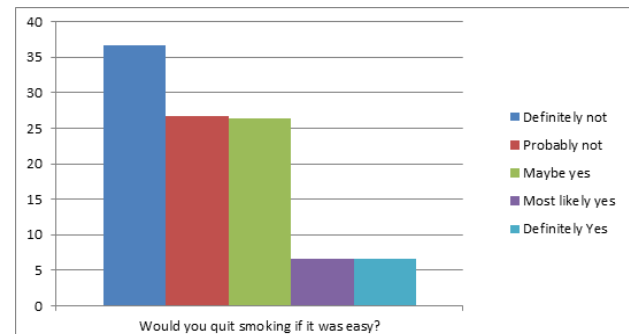

Fig. 1. Assessment of the motivation for quitting smoking (1 question)

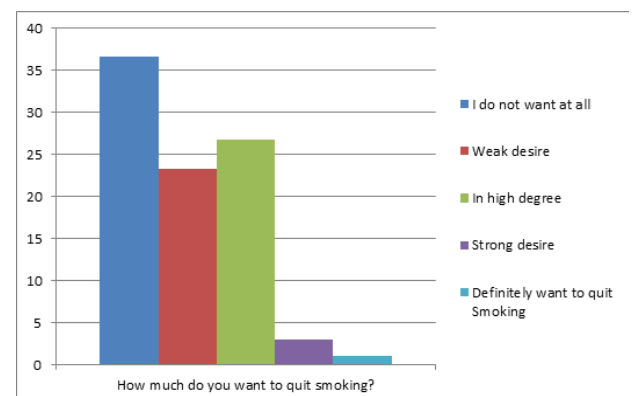

Fig. 2. Assessment of the motivation for quitting smoking (question 2)

To the question: “How much do you want to quit smoking?” answered

- “I do not want at all,” 11 (36,7%)
- “Weak desire” - 7 (23,3%)
- “In high degree” - 8 (26,7%)
- “Strong desire” - 3 (10%)
- “Definitely want to quit Smoking” - 1 (3,3%) (Fig. 2).

The analysis of tobacco-dependent patients by smoking experience was carried out and it was determined that 8 people (26.7%) belonged to the first training group (smoking experience up to 5 years). In the second training group (more than 10 years) -12 people (40%). In the third study group (non-smokers) - 10 people (33.3%) (Fig. 3).

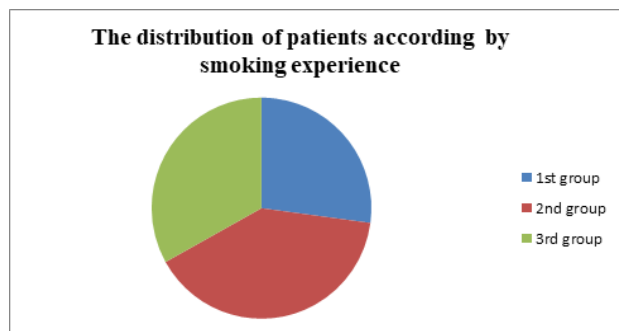

Fig. 3. The distribution of patients according by smoking experience

When analyzing the clinical state of the oral cavity in patients of these groups, the intensity of caries was evaluated. The following results were obtained.

The intensity of dental caries according to the DMF index in the first group was 8,4. In the second—11,3. In the third-6,7 (Fig. 4).

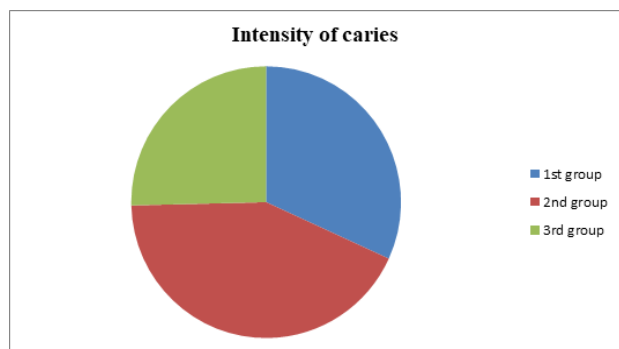

Fig. 4. The intensity of caries

Conclusion. According to the survey data, it is clear that the motivation to quit smoking is low. This is due to the fact that most people do not consider smoking tobacco with the use of steam cocktails an addiction or addiction. The results of the study in patients who use and do not use smoking mixtures showed that the intensity of caries sharply worsens depending on the length of smoking, which indicates an increase in inflammatory and destructive changes in the hard tissues of the teeth.

It is recommended for dentists to conduct: a patient survey to find out the smoking history, the level of tobacco dependence using the test of the level of motivation; a study of the DMF index in tobacco-dependent persons at the initial admission, and in persons who do not use smoking mixtures. It is necessary to conduct an examination every 12 months in order to identify the dynamics of dental health.

REFERENCES

1. Abu – Elteen KN The prevalence of Candida albicans populations in the mouths of complete denture wearers // *New Microbiol.* 1998; 21(1): 41-48.
2. Bergstrom, J Tobacco smoking and risk for periodontal disease / J Bergstrom // *J Clin. Periodontol* 2003; 30:107-13.
3. Bourgois T, Lemaitre PC, Ardonin J-L, Daniel A. Hypersensitivity and tobacco smoking: a comparison between smokers and pastsmocers/ T. Bourgois, PC Lemaitre, J-L Ardonin // *Journal of dental research.* 2003. - V.82, Special Issue C, №12. - P.526
4. Campisi G Oral mucosal lesions and risk habits among men in an Italian study population. // *J. Oral. Pathol. Med.* 2001; 30(1): 22-28.
5. Cannon RD Oral colonization by Candida albicans/ RD Cannon, WL Chaffin // *Crit. Rev.oral biol.*-1999.- Vol.10.-P. 359-383
6. Emelina GV, Suvorova MN, Gerashchenko SM, Gerasimova TV, Emelina ES Comparative analysis of dental morbidity as a basis of people’s demand for dental services // *Journal of Pharmaceutical Sciences and Research*, 2018, 10(4), стр. 798–799
7. Emelina GV, Suvorova MN, Koretskaya EA, Emelina ES Analysis of dental morbidity in choosing the methods and approaches of individual prevention of dental caries and periodontal diseases // *Journal of Pharmaceutical Sciences and Research*, 2018, 10(4), 790–793.
8. Evstratenko, V.V., Sevbirov, A.K., Platonova, V.K., Selifanova, E.I., Dorofeev, A.E. The characteristics of crystallization of mixed saliva in patients using heroin and methadone. // *Klinicheskaya Laboratornaya Diagnostika*, 2018, 63(4); 223–227.
9. Garcia Pola. Risk factors for oral soft tissue lesions in an adult Spanish population./ Garcia- Pola Vallejo MJ, Martinez Diaz-Canel A // *Community. Dent. Oral. Epidemiol.* 2002; 30(4):277-285.
10. Lee CH, Ko YC, Huang HL The precancer risk of betel guid chewing, tobacco use and alcohol consumption in oral leukoplakia and oral submucous fibrosis in southern Taiwan // *Br J Cancer.* -2003. - Vol. 88. -№3.-P. 366-372.
11. Mamedov A., Morozova N., Yumashev A., Dybov A., Nikolenko D. Criteria for provisional restorations used in preparation for comprehensive orthodontic and orthopedic rehabilitation. // *Periodico Tche Quimica*, 2019. - 16(32): 647-655.
12. Mironov S, Emelina E, Troitskii V, Yablokova N, Kuznetsov I The impact of smoking, including hookah, on the human body // *Journal of Global Pharma Technology*, 2020, 12(1): 211–217.
13. Reichart PA Guid-associated oral lesions and oral Candida species in a female Cambodian cohort// *J Oral. Pathol. Med.*2002; 31(8): 468-472.
14. Sevbitov A.V., Emelina G.V., Kuznetsova M.Yu., Dorofeev A.E., Emelina E.S. A Study of the prevalence of non-carious dental lesions related to production factors in residents of the city of Penza. // *Georgian Medical News.* 2019; 295: 42-47.
15. Sevbitov, A., Davidyants, A., Kuznetsova, M., Dorofeev, A., Mironov, S. Analysis of electronic microscopy results based on combining the infiltration method with different restoration technologies and in vitro investigation of enamel focal demineralization treatment at the defect stage. // *Periodico Tche Quimica* 2019; 16(33): 53–59.
16. Sevbitov, A., Dorofeev, A., Kuznetsova, M., Timoshin, A., Ershov, K. Comparative characteristics of the crystallogram of the oral fluid in patients who use heroin and methadone. // *Periodico Tche Quimica*, 2019, 16(33), pp. 94–101.
17. Sevbitov, A., Timoshin, A., Dorofeev, A., Ershov, K., Kuznetsova, M. Comparative characteristics of the state of hard dental tissues in drug-dependent patients who use heroin, and methadone as replacement therapy. // *Periodico Tche Quimica*,

2020, 17(34), pp. 135–146.

18. Sevbitov, A.V., Brago, A.S., Enina, Yu.I., Dorofeev, A.E., Mironov, S.N. Experience in the application of hybrid ceramic restorations in the cervical region. // Asian Journal of Pharmaceutics, 2018, 12(3), pp. S1106–S1109.

19. Sevbitov, A.V., Dorofeev, A.E., Davidiants, A.A., Ershov, K.A., Timoshin, A.V. Assessment of pain perception of elderly patients with different levels of dentophobia during surgical dental appointment. // Asian Journal of Pharmaceutics, 2018, 12(3), pp. S1012–S1016.

20. Slavinsky J Th 1/Th 2 cytokine profiles in saliva of HIV- positive smokers with oropharyngeal candidiasis/ J Slavinsky T, Myers KK Swoboda // Oral. Microbiol. Immunol. 2002; 17(1): 38 - 43.

21. Timoshin A.V., Sevbitov A.V., Drobot G.V., Yumashev A.V., Timoshina M.D. (2018) Use of bioresorbable plates on the basis of collagen and digestase for treatment of diseases of oral mucosa (review of clinical cases). // International Journal of Green Pharmacy, 12(1): 290-96.

22. Timoshin A.V., Sevbitov, A.V., Ergesheva, E.V., Boichuk, A.V., Sevbitova, M.A. Experience of treatment of aphthous lesions of oral mucosa by preparations on the basis of collagen and digestase. // Asian Journal of Pharmaceutics, 2018, 12(1), S284–S287.

23. Utyuzh A.S., Yumashev A.V., Lang H.W., Zekiy A.O., Lushkov R.M. Comprehensive treatment and rehabilitation of patients with osteosarcoma of the mandible // Implant Dentistry. – 2018. - 27 (3): 332-341.

24. Utyuzh A.S., Yumashev A.V., Lushkov R.M. A clinical example of orthopedic treatment of a patient after resection of the lower jaw for sarcoma using dental implants. // Clinical Dentistry. – 2016. - 4(80): 56-8.

25. Voloshina, I.M., Borisov, V.V., Sevbitov, A.V., ...Kuznetsova, M.Yu., Ergesheva, E.V. Distinctive features of microcrystallization of mixed saliva in children with different levels of activity of carious process. // Asian Journal of Pharmaceutics. - 2018, 12(3), pp. S1017–S1020.

26. Winn DM Tobacco use and oral disease // J. Dent. Educ. - 2001. - Vol. 65. -№ 4. -P. 306-312.

27. Yumashev, A.V., Utyuzh, A.S., Admakin, O.I., Doroshina, V.Y., Volchkova, I.R. (). Effect of mesodiencephalic stimulation on adaptation to stress and academic performance of students. // International Journal of Learning and Change. – 2018. - 10(4), 359-367.

SUMMARY

EFFECT OF SMOKING STEAM COCKTAILS ON THE HARD TISSUES OF THE ORAL CAVITY

¹Sevbitov A., ¹Emelina E., ¹Khvatov I., ²Emelina G., ¹Timoshin A., ¹Yablokova N.

¹I.M. Sechenov First Moscow State Medical University (Sechenov University); ²Penza State University, Penza, Russia

The aim of the research was to study the impact of smoking steam cocktails on dental status.

The study of dental status was carried out by means of a questionnaire, a detailed survey and a clinical examination of patients. The questionnaire was used to determine the level of evaluation of motivation to quit smoking. During the survey of patients, the subjective state of the oral cavity was determined, namely, the presence of dryness of the oral cavity, unpleasant smell, burning sensation, pain in the tongue, impaired taste sensations, and whether there was a metallic taste. Then an external

examination was carried out, an examination of the vestibule of the oral cavity, an examination of the dentition itself. The intensity of dental caries was determined.

According to the results of the survey, it is clear that the motivation to quit smoking is low. Data from the study in patients who use and do not use smoking mixtures showed that the intensity of caries sharply worsens depending on the length of smoking.

The obtained data indicate an increase in inflammatory and destructive changes in the hard tissues of the teeth.

Keywords: tobacco smoking, prevention, oral cavity.

РЕЗЮМЕ.

ВЛИЯНИЕ ТАБАКОКУРЕНИЯ ПАРОВЫХ КОКТЕЙЛЕЙ НА ТВЕРДЫЕ ТКАНИ ПОЛОСТИ РТА

¹Севбитов А.В., ¹Емелина Е.С., ¹Хватов И.Л., ²Емелина Г.В., ¹Тимошин А.В., ¹Яблокова Н.В.

¹Первый московский государственный медицинский университет им. И.М. Сеченова (Сеченовский Университет); ²Пензенский государственный университет, Россия

Целью исследования являлось определение влияния табакокурения паровых коктейлей на здоровье человека и разработка методов профилактики заболеваний, вызванных действием табакокурения.

В исследовании участвовали 20 пациентов со стажем курения паровых коктейлей от 5-10 лет и 10 некурящих лиц. Исследование стоматологического статуса проводилось с помощью анкетирования, детального опроса и клинического осмотра пациентов. При помощи анкетирования оценивали уровень мотивации к отказу от курения. В процессе опроса пациентов определяли субъективное состояние полости рта, в частности наличие сухости, неприятного запаха, чувства жжения, болей в области языка, нарушения вкусовых ощущений, присутствия металлического привкуса. Затем проводили внешний осмотр, преддверия полости рта и непосредственно зубных рядов. Определяли интенсивность кариеса зубов.

По результатам анкетирования выявлено, что мотивация отказа от курения низкая. Данные проведенного исследования показали, что интенсивность кариеса резко ухудшается в зависимости от стажа курения. Полученные данные выявили увеличение воспалительных и деструктивных изменений в твердых тканях зубов. Авторами разработаны рекомендации по профилактике заболеваний, вызванных табакокурением паровых коктейлей.

რეზიუმე

თამბაქოს ორთქლის კოქტეილებს მოწვევის გავლენა პირის ღრუს მაგარ ქსოვილებზე

¹ა.სევბიტოვი, ¹ე.ემელინა, ¹ი.ხვატოვა, ²გ.ემელინა, ¹ა.ტიმოშინი, ¹ნ.იაბლოკოვა

¹მოსკოვის ი.სეჩენოვის სახ. პირველი სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი (სეჩენოვის უნივერსიტეტი); ²პენზის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რუსეთი

კვლევის მიზანს წარმოადგენდა თამბაქოს ორთქლის კოქტეილების მოწვევის გავლენის შეფასება

ადამიანის ჯანმრთელობაზე და თამბაქოს მოწვეით გამოწვეული დაავადებების საპროფილაქტიკო მეთოდების შემუშავება.

კვლევაში მონაწილეობდა 20 პაციენტი თამბაქოს ორთქლის კოქტეილების მოწვევის 5-10-წლიანი სტაჟით და 10 არამწვეველი პირი. სტომატოლოგიური სტატუსის შესწავლა განხორციელდა ანკეტირების გზით, დეტალური გამოკითხვით და პაციენტების კლინიკური დათვალიერებით.

ანკეტირების საშუალებით განისაზღვრა თამბაქოს მოწვევისათვის თავის დანებების მოტივაციის ხარისხი. პაციენტების გამოკითხვისას განისაზღვრა პირის ღრუს სუბიექტური მდგომარეობა, კერძოდ – პირის

ღრუს სიმშრალის, არასასიამოვნო სუნის, წვეის შეგრძნების არსებობა, ენის მიდამოში ტკივილი, გემოს შეგრძნების დარღვევა, ლითონის გემოს შეგრძნების არსებობა. შემდგომ განხორციელდა გარეგანი დათვალიერება, პირის ღრუს კარიბჭის და უშუალოდ კბილთა მწკრივების დათვალიერება.

ანკეტირების შედეგად გამოვლინდა, რომ თამბაქოს მოწვევისათვის თავის დანებების მოტივაცია დაბალია. ჩატარებული კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ კარიესის ინტენსივობა მოწვევის სტაჟისაგან დამოკიდებულებით მკვეთრად უარესდება. მიღებული შედეგები მიუთითებს ანთებითი და დესტრუქციული ცვლილებების არსებობაზე კბილების მაგარ ქსოვილებში.

CLINICAL RATIONALE OF CHOOSING A TOOTH-BLEACHING AGENT

Borysenko A., Dudnikova M.

Bohomolets National Medical University, Department of Therapeutic Dentistry, Kyiv, Ukraine

Among dental diseases prevalence of hard tooth tissues discoloration is quite high [9]. Growing aesthetic demands of patients for tooth colour necessitate effective care about patients with a change in colour of hard tooth tissues and today is the actual medical and social problem [3].

Correction of colour changes of hard tooth tissues is a critical element in modern aesthetic dental practice. Dentistry is increasingly focused on developing of methods to ensure the satisfaction of aesthetic needs of patients [1, 2, 4]. According to WHO, nowadays over 90% of dentists in the USA actively use different methods of teeth whitening [10]. Until recently, traditional treatment of hard tooth tissues discoloration were usage of metal-plastic or ceramic crowns [3, 11]. This technique is unjustified in terms of maintaining dental hard tissues, because it requires significant crown preparation. In recent years, for maximum aesthetic result in the correction of hard tooth tissues discoloration conservative methods of treatment had appeared, including different types of whitening [4].

Popularity of tooth bleaching steadily grows and the methods of bleaching are accessible enough, however the problem of their safety isn't solved [8]. As known, the action of the various bleaching systems and methods is in discoloration of organic matrix of enamel prisms, in the insignificant decalcination and dephosphorisation, causing expansion of superficial and deep layers of enamel pores. As a result bleaching causes not only discoloration of hard tooth tissues organic matrix but also its partial death that is expressed in expansion of enamel prisms and in the change of hydrodynamic processes in the enamel of tooth. Gradual renewal of organic matrix of tooth enamel takes place only in vital teeth. Thus, in the period of proceeding in an organic matrix in enamel, teeth have an enhance able sensitivity to the chemical and thermal irritants. During this period it is risk of appearance of the "repeated discoloration" by products containing dyes (tobacco, red wine, tea, coffee etc.), which can decolorize teeth enamel more intensive than before bleaching. To prevent development of such complications it is necessary to

use different tooth desensitizers [6].

The aim of the study – increasing of efficiency of correction of hard tooth tissues discoloration depending on a clinical situation and estimation of their efficiency.

Material and methods. The study was conducted on 135 patients with tooth discoloration.

Clinical – complex examination of patients with determination of hard tooth tissues color (Vita scale), indexes of individual oral hygiene, intensity and prevalence of gums inflammation for the study of efficiency of the applied medical and preventive complexes of correction of hard tooth tissues discoloration depending on a clinical situation; statistical – for determination of authenticity of differences of the results [5,7].

Results and discussion. To solve goals and objectives of the study a complex clinical dental examination of 135 patients with hard tooth tissues discoloration of various etiologies had been performed. All patients were divided into 3 groups.

I group (O-1) – 35 patients with hard tooth tissues discoloration, who used abrasive bleaching toothpastes with $RDA \geq 100$.

II group (O-2) – 35 patients with hard tooth tissues discoloration, who used peroxide containing bleaching toothpastes.

III group (O-3) – 35 patients with hard tooth tissues discoloration, who used enzyme containing bleaching toothpastes.

IV group (control group) – 30 patients with hard tooth tissues discoloration, who used abrasive bleaching toothpastes with $RDA \leq 100$.

In patients of control group during the initial examination marked unsatisfactory individual oral hygiene, hygiene index – $OHI-S=1,99 \pm 0,20$, API index = $68.00 \pm 3.88\%$. In terms of long-term examination of hygienic status patients tended to growth and end of the study achieved initial data. Gums inflammation tends to increase in a year and index PMA approached the initial data review. After 1 month, the number of teeth with hard tooth tissues discoloration slightly decreased. However, after 12 months, their number almost returned to its initial state – 58.02% against 58.61%.